

mantenir encesa la mística de la militància. Conegui la història de l'esquerra, llegeixi (auto)biografies com el *Diari del Che a Bolívia*, i novel·les com *La Mare* de Gorki, o *El raïm de la ira* de Steinbeck.

8. Prefereixi el risc d'equivocar-se amb els pobres, a la pretensió d'encertar sense ells.

Conviure amb els pobres no és fàcil. Primer sol donar-se una tendència a idealitzar-los. Després es descobreix que entre ells es hi ha els mateixos vicis que en les altres capes socials. Ells no són millors ni pitjors que els altres éssers humans. La diferència és que són pobres, és a dir, persones privades injustament i involuntàriament dels béns essencials de la vida digna. Per això és pel que estem al seu costat. Per una qüestió de justícia.

Un militant d'esquerra mai negocia els drets dels pobres i sap aprendre amb ells.

9. Defensi sempre l'oprimit, encara que aparentment no tingui raó

Són tants els sofriments dels pobres del món que no es poden esperar d'ells actituds que tampoc sempre apareixen en la vida dels qui van tenir una educació refinada.

En tots els sectors de la societat hi ha gent corrompuda i bandits. La diferència és que, a l'elit, la corrupció es fa amb la protecció de la llei i els bandits són defensats mitjançant mecanismes econòmics sofisticats, que permeten que un especulador porti una nació sencera a la ruïna.

La vida és el do major de Déu. L'existència de la pobresa clama al cel. No esperi mai ser comprès per qui afavoreix l'opressió dels pobres.

10. Faci de l'oració un antídoto contra l'alienació

Pregar és deixar-se qüestionar per l'Esperit de Déu. Moltes vegades deixem de resar per no sentir la crida divina que exigeix la nostra conversió, és a dir, el canvi de rumb en la vida. Parlem com militants i vivim com burgesos, acomodats, o en la fàcil posició de jutges de qui lluita.

Pregar és permetre que Déu subverteixi la nostra existència, ensenyant-nos a estimar com Jesús estimava, alliberadorament.

PER MEDITAR

De: José Comblin, *Cristians rumb l'any 2000*, Paulus, São Paulo 1996

S'ha donat un retrocés entre els militants: han disminuït en nombre, en entusiasme, en dedicació. Es pot sostenir que l'agreuament dels problemes no justifica aquest retrocés de la consciència de la militància, però és un fet. Cosa que sembla indicar que la militància no respon només a la urgència dels problemes, sinó que procedeix de forces més universals, lligades a l'evolució de la societat.

Estem més lluny que mai de l'internacionalisme proletari del segle XIX. No existeix ni l'ombra d'una aliança dels pobles per afrontar la mundialització de la cultura, de l'economia i de la política.

La conscienciació política va contra el corrent dominant de la societat de consum, que ho despolititza tot.

En un futur immediat, no hi ha alternatives socials a la vista. Certament, el socialisme roman i romandrà com una utopia, com somni o aspiració. Hi haurà noves temptatives per encarnar-lo en la història. Però no serà aviat. I és molt probable que les futures temptatives siguin diferents del que vam conèixer en el segle XX.

A falta d'una classe d'intel·lectuals d'esquerra decidida a promoure'l, no hi ha model socialista factible en aquest moment de la història. Les esquerres llatinoamericanes encara estan profundament culpabilitzades. S'atribueixen la culpa pels fracassos dels últims 30 anys. Són culpabilitzades per la caiguda de la Unió Soviètica i, encara més, pel retrocés del socialisme a Europa occidental.

Els intel·lectuals d'esquerra no aconsegueixen superar la crisi de 1989. El més probable és que la generació que va fer la història de 1960 a 1990 no presentarà una opció socialista. Fa falta que vingui una altra generació, que no se senti en res culpabilitzada per tot el que va ocórrer en aquests trenta anys...

